

सर्वोच्च अदालत संयुक्त इजलास
माननीय न्यायाधीश श्री गोविन्दकुमार उपाध्याय
माननीय न्यायाधीश श्री चोलेन्द्र शम्शेर ज.ब.रा.
आदेश

०७०-WO-०३१३

मुद्दा:- उत्प्रेषण समेत।

जिल्ला सर्लाही गा.वि.स. गोडैता वडा नं.१ घर भई हाल चिकित्सा विज्ञान
राष्ट्रिय प्रतिष्ठान वीर अस्पताल अन्तरगत प्यारासाईटोलोजी युनिट प्याथोलोजी रिट निवेदक
विभाग ल्याव टेक्निसियन अधिकृत छैठौं तहमा कार्यरत शोभाचन्द्र मिश्र----

१

विरुद्ध

स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय रामशाहपथ काठमाडौं-----१

ऐजन् ऐजन् मन्त्रालयका स्वास्थ्य सचिव -----१

निर्वाचन आयोगको कार्यालय काठमाडौं-----१

चिकित्सा विज्ञान राष्ट्रिय प्रतिष्ठान वीर अस्पताल काठमाडौं-----१

विपक्षी

नेपालको अन्तरिम संविधान २०६३ को धारा ३२ र १०७(२) अनुसार पर्न
आएको प्रस्तुत रिट निवेदनको संक्षिप्त तथ्य एवं आदेश यस प्रकार छः-

स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको मिति २०७०।६।१८ को सरुवा सम्बन्धी
पत्रमा निर्वाचन आयोगको मिति २०७०।६।४ को सहमति तथा नेपाल सरकार
(सचिवस्तर) को मिति २०७०।६।१८ को निर्णयानुसार तपाईंलाई देहाय बमोजिम सरुवा
गरिएको छ भनी सरुवा गरिएको व्यहोरा मिति २०७०।५।२० मा प्राप्त भयो।

साविक पद तथा कार्यालय

सेवा:- नेपाल स्वास्थ्य सेवा

समूह:- मे.ल्या.टे.

सरुवा गरिएको पद तथा कार्यालय

सेवा:- नेपाल स्वास्थ्य सेवा

समूह:- मे.ल्या.टे.

पद:- ल्याब टेक्निसियन

तह:- छैठौं

कार्यालय:- चि.वि.रा.प्र.

वीर अस्पताल काठमाडौं

पद:- ल्याब टेक्निसियन

तह:- छैठौं

कार्यालय:- जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय

गोरखा

विपक्षीहरूको कार्यले मनसायपूर्वक र म माथि कलुसित भावना राखी सरुवा गरिएको प्रष्ट देखिन्छ। मलाई स्वास्थ्य सेवा विभागको मिति २०६३।१२।१९ को निर्णयानुसार च.नं. २८५ मार्फत साविक पद र कार्यालय मे.ल्या.टे. शुक्रराज ट्रपिकल तथा सरुवा रोग अस्पताल टेकुबाट मे.ल्या.टे. वीर अस्पताल काठमाडौंमा सरुवा गरिएको थियो। वीर अस्पतालले २०६४।१।२ को पत्रद्वारा वीर अस्पतालको प्याथोलोजी विभागमा काम काजमा लगाए पश्चात हालसम्म अनवरत रुपमा कार्यरत छु। मलाई नेपाल सरकार स्वास्थ्य सेवा विभागको मिति २०६४।४।३० को निर्णयानुसार २०६४।२।१४ देखि लागू हुने गरी अधिकृत छैठौं तहमा सेवा स्वास्थ्य समूह प्याथोलोजीमा स्तरबृद्धि गरिएको थियो।

चिकित्सा विज्ञान राष्ट्रिय प्रतिष्ठान ऐन, २०६३ को दफा ४ ले प्रतिष्ठान स्वशासित र संगठित संस्था हुने भनी व्यवस्था गरेको छ। उक्त ऐनको दफा २४ बमोजिम नेपाल सरकारले कर्मचारी प्रतिष्ठानको अनुरोधमा मात्र काजमा खटाउन सक्ने व्यवस्था गरेको छ। ऐनको दफा ३४ ले कर्मचारी प्रतिष्ठानमा रहन सक्ने व्यवस्था गरेको छ। मिति २०६५।१०।१० मा चिकित्सा विज्ञान राष्ट्रिय प्रतिष्ठान सभाको बैठकबाट चिकित्सा विज्ञान राष्ट्रिय प्रतिष्ठान ऐन, २०६३ को दफा ३४ पुनरलेखन भएको छ। साथै वीर अस्पतालले २०६८।६।१२ मा कर्मचारीहरूको वृत्ति विकास सम्बन्धमा निर्णय तथा व्यवस्था बारे स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको सचिवलाई चिकित्सा विज्ञान राष्ट्रिय प्रतिष्ठान कार्यकारी परिषद्को बैठक नं. ६३ निर्णय नं. २ को उतार पठाउँदा दफा ३४ मन्त्रालयबाट लागु नगरिएको सम्बन्धमा जानकारी गराइएको थियो।

वीर अस्पतालमा नेपाल सरकार स्वास्थ्य सेवा तर्फका ६३३ जना कर्मचारी र चिकित्सा विज्ञान राष्ट्रिय प्रतिष्ठान विकास समिति तर्फका ४३५ जना कर्मचारी कार्यरत रहेको बेला नेपाल सरकार तर्फको कर्मचारीहरूको वृत्ति विकासमा काखापाखा भएको अवस्थामा नेपाल सरकार तर्फको कर्मचारीहरूको हकहितको लागि नेपाल सरकार कर्मचारी

हकहित संघर्ष समिति आधिकारिक ट्रेड युनियन वीर अस्पताल काठमाडौं मेरो अध्यक्षतामा तदर्थ समिति गठन भै कार्यहरु हुँदै आएको छ।

नेपाल सरकार तर्फ स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयमा कार्यरत कर्मचारीहरु त्यहींको कर्मचारी हुनु पर्ने भनी चिकित्सा विज्ञान राष्ट्रिय प्रतिष्ठान ऐनको दफा ३४ को कार्यान्वयनको लागि सम्बत् २०६९-WO-१२८३ समेतको रिट निवेदनको अन्तिम टुङ्गै नलागि म नेपाल सरकार तर्फका कर्मचारीहरुबाट खोलिएको ट्रेड युनियनको अध्यक्षलाई निर्वाचनको मुखमा नै विपक्षीहरुबाट गैरकानूनी रुपमा सुरुवा गरिएको छ। निर्वाचन आयोगबाट मिति २०७०।६।४ मा दिइएको सुरुवाको सहमति त्रुटिपूर्ण र गैरकानूनी भएको भन्दै त्रुटी सच्याउनलाई निवेदन गर्दा मौखिक रुपमा त्यहाँबाट केही हुँदैन भनी फर्काएका थिए।

नेपाल स्वास्थ्य सेवा ऐन, २०५३ को चौथो संशोधन अध्यादेश २०६९ को दफा २० को उपदफा (२)(क) को कानूनी व्यवस्था अनुसार छैठौं र सातौं तहका कर्मचारीको हकमा सम्बन्धित विभागीय महानिर्देशक वा महानिर्देशक पद नभएको विभागमा निर्देशकले मात्रै सुरुवा गर्न पाउने, उक्त दफाको उपदफा (२)(ख) ले आठौं, नवौं र दशौं तहका कर्मचारीको हकमा मन्त्रालयको सचिवले सुरुवा गर्न पाउने कानूनी अधिकार राख्दछ। यसरी म छैठौं तहका अधिकृतलाई कानूनले सुरुवा गर्ने अधिकार सचिवलाई नभएकोले सुरुवा बदर गरी पाउँ।

मिति २०७०।६।१८ को सुरुवा पत्रमा प्रष्ट रुपमा मेरो साविक पद तथा कार्यालय वीर अस्पताल चिकित्सा विज्ञान राष्ट्रिय प्रतिष्ठान ऐन २०६३ द्वारा संचालित भएको हुँदा उक्त ऐनको दफा ४ को विपरीत नेपाल सरकार स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयले स्वशासित र संगठित संस्था माथि शासन गर्न खोजिएको प्रष्ट देखिन्छ। व्यक्तिगत रीसइवीको कारणले स्वशासित संस्था माथि हस्तक्षेप गर्दा वीर अस्पतालले केही नगरी नबोली चुप लागेर बस्नु भनेको एकआपसमा मिलेमतो गरी जसरी पनि मलाई गैरकानूनी रुपमा सुरुवा गराउनु हो।

वीर अस्पतालले नेपाल सरकारको कर्मचारीको सुरुवा सम्बन्धमा कानूनी सल्लाहकारबाट प्रष्ट रुपमा यस प्रतिष्ठानमा रहन नचाहने नेपाल स्वास्थ्य सेवाका कर्मचारीहरुले आफ्नो राजीखुशी अनुसार सुरुवा भई रमाना लिएर जान सक्नेछ भनी

कानूनी राय दिएका थिए। सो अनुसार मैले आफ्नो राजीखुशीले माग गरेको खण्डमा मात्र सुरुवा गर्न सक्दथ्यो तर उक्त सुरुवामा मेरो कुनै प्रकारको सहमति छैन।

विपक्षीहरू मध्ये नेपाल सरकार स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयले मिति २०७०।६।१८ मा मलाई गरिएको सुरुवा नेपाल स्वास्थ्य सेवा ऐन २०५३ को चौथो संशोधन २०६९ को दफा २० को उपदफा २(क) को विपरीत स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको सचिवलाई सुरुवा गर्ने अधिकार नै छैन। क्षेत्राधिकार विहिन अधिकारको प्रयोग गरेकोले अधिकारपृच्छाको रिट जारी गरी मिति २०७०।६।१४ को निर्वाचन आयोगको सहमति पत्र र नेपाल सरकार (सचिवस्तर) को मिति २०७०।६।१८ को निर्णयानुसार गैरकानूनी रूपमा गरिएको सुरुवालाई उत्प्रेषणको आदेशद्वारा बदर गरी पाउँ। साथै चिकित्सा विज्ञान राष्ट्रिय प्रतिष्ठान ऐन २०६३ को दफा ३४ सम्बन्धी ०६९-WO-१२८३ को निवेदनको टुङ्गो लागेपछि सोही अनुसार हुने गरी मलाई यथावत् रूपमा साविक पद तथा कार्यालयमा कार्य गर्न दिनु भनी परमादेशको आदेश जारी गरी तत्कालको लागि अन्तरिम आदेश समेत जारी गरीपाउँ भन्ने रिट निवेदन।

यसमा निवेदकको माग बमोजिम आदेश जारी हुनु पर्ने हो होइन आदेश जारी हुनु नपर्ने भएमा सोको कारण तथा प्रमाण सहितको लिखित जवाफ पेश गर्नु भनी प्रत्यर्थीहरूका नाममा म्याद जारी गरी म्यादभित्र लिखित जवाफ पेश भए वा अवधि नाघेपछि नियमानुसार पेश गर्नु। अन्तरिम आदेशको सम्बन्धमा दुवै पक्ष राखी छलफल गराई निर्णयमा पुगनु उपयुक्त हुने हुँदा मिति २०७०।७।१३ को छलफलको लागि पेशी तोकी विपक्षीहरूलाई सूचित गर्नु। साथै सो छलफल नभएसम्मको लागि नेपाल सरकार स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयबाट मिति २०७०।६।१८ को निवेदकलाई सुरुवा गर्न जारी गरिएको पत्र तत्काल कार्यान्वयन नगर्नु नगराउनु र निवेदकलाई साविक पद र कार्यालयमा साविकको हैसियतमा काम गर्न दिनु भनी विपक्षीहरूको नाममा सर्वोच्च अदालत नियमावली, २०४९ को नियम ४१(१) बमोजिम यो अल्पकालिन अन्तरिम आदेश जारी गरिी दिएको छ। विपक्षीहरूलाई सूचित गरी नियमानुसार पेश गर्नु भन्ने यस अदालतको मिति २०७०।७।८ को आदेश।

वीर अस्पतालमा कार्यरत ल्या.टे. (छैठौँ) शोभाचन्द्र मिश्र कार्यालय समयमा नआउने, विभागीय प्रमुखले लाए अहाएको आफ्नो जिम्मेवारीको काममा लापरवाही गरी कार्यालयको

काम गर्ने वातावरणमा समेत असर पर्न गएको भनी निजलाई उक्त अस्पतालबाट अन्यत्र सरुवा वा काज गर्ने व्यवस्था मिलाई दिन लेखी आएबमोजिम निर्वाचन आयोगको सहमति लिई स्वास्थ्य सेवा नियमावली २०५५ को नियम ३१क को खण्ड (क) बमोजिम निवेदकलाई सरुवा गरिएको हो। पुनरावेदक विन्देश्वर प्रसाद पटेल विपक्षी वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालय समेत भएको रिट नं. २०६६-WO-०८५८ मा सम्मानित अदालतले मिति २०६८।८।६ मा एउटा ट्रेड युनियनको पदाधिकारी हुँदा सरुवा र बढुवा जस्तो सामान्य प्रशासनिक कामकारवाहीमा उसको ईच्छाअनुसार मात्र हुनुपर्ने भनी मौलिक हकको व्याख्या गर्नु सार्वजनिक प्रशासनको उद्देश्य तथा कानून र न्यायको मान्य सिद्धान्त अनुरूप हुन नसक्ने। ट्रेड युनियनको कार्यरत निजामती कर्मचारीको सरुवा निजको सहमति विना हुनै नसक्ने भन्न नमिल्ने भनी प्रतिपादन भएको नजिरको आधारमा समेत निवेदन मागदावी खारेजभागी छ। निवेदक स्वास्थ्य सेवा ऐन, २०५३ तथा स्वास्थ्य सेवा नियमावली, २०५५ बमोजिम नियुक्ति भएका कर्मचारी हुन्। निवेदक उक्त कार्यालयमा स्वास्थ्य सेवा ऐन, २०५३ को दफा २१ तथा स्वास्थ्य सेवा नियमावली, २०५५ को नियम ३१ खण्ड (ग) बमोजिम न्यूनतम सेवा अवधि पुरा भैसकेको आधारमा निवेदकलाई सरुवा गरिएको हुँदा माग बमोजिम रिट जारी हुनु पर्ने होइन। निवेदक स्वास्थ्य सेवा ऐन तथा नियमावली बमोजिम नियुक्ति भएको हुँदा श्रम ऐन अन्तर्गत कर्मचारीको लागि व्यवस्था भएको ट्रेड युनियन अधिकारको माग प्रस्तुत सन्दर्भमा लागू हुन नसक्ने देखिँदा रिट निवेदन खारेज गरी पाउँ भन्ने स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको लिखित जवाफ।

सरुवा गर्ने निकाय र अधिकार यस आयोगको नभएको सो सम्बन्धी सम्पूर्ण अधिकार स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयलाई रहेको छ। निर्वाचन आचार संहिता लागू भएको अवस्था भएकोले निर्वाचन आयोगको सहमति लिई अख्तियारवालाले सरुवा गरेको हो। सरुवा सहमति दिने नदिने अधिकार आयोगलाई भएकोले औचित्य, आधार र कारण समेत विचार गरी विवेकपूर्ण तरिकाले आयोगले सहमति दिन सक्छ। यस क्रममा रिट निवेदक शोभाचन्द्र मिश्रलाई कार्यालयमा राखिराख्दा कार्यालयको काम गर्ने वातावरणमा असर पर्न गएकोले निजलाई विभागीय कारवाही समेत गर्नु पर्ने अवस्था सृजना भएको हुँदा नेपाल स्वास्थ्य सेवा ऐन, २०५३ को दफा २२(ख) आकर्षित हुने अवस्था भएकोले निजलाई काज वा सरुवा गर्न आयोगमा सहमतिका लागि सचिवस्तरीय निर्णय अनुसार

स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयबाट अनुरोध भै आएको हुँदा आयोगबाट सहमति प्रदान गरिएको हो। आयोगको सहमतिपछि मात्र सुरुवा गरिने भएकोले कुन अधिकारीले सुरुवा गर्यो भन्ने विषय आयोगलाई जानकारी हुने विषय होईन। तसर्थ प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज गरी पाउँ भन्ने निर्वाचन आयोगको लिखित जवाफ।

चिकित्सा विज्ञान राष्ट्रिय प्रतिष्ठान ऐन, २०६३ केवल यस प्रतिष्ठानमा कार्यरत कर्मचारीहरूको हकमा मात्र आकर्षित हुने र निवेदकको हकमा स्वास्थ्य सेवा ऐन नियम नै आकर्षित हुने हुँदा सोही ऐन नियम अनुसार निजको सुरुवा भएको हो। यस प्रतिष्ठानमा निजामती सेवा, स्वास्थ्य सेवा र लेखा समुहका कर्मचारीहरू रहेको र निजहरूको सुरुवा बहुवा सेवा सुविधा सम्बन्धी सम्पूर्ण कारवाही जुन ऐन नियम अन्तर्गत निजहरू सेवा प्रवेश गरेको हो सोही ऐन नियम अन्तर्गत हुने र सुरुवा भन्ने कुरा सेवा अवधिमा रहुन्जेल निरन्तर हुने सामान्य प्रकृत्या हो। अतः निज वाहेक अन्य चिकित्सक स्टाफ नर्स निजामती सेवा अन्तर्गतका कर्मचारीहरूको समेत सुरुवा भई नै रहने प्रकृत्या हो। निज कुनै एउटा ट्रेड युनियनसँग आवद्ध हुँदैमा निजको सुरुवा नै नहुने होइन। तर निजले ट्रेड युनियनको नाममा यस प्रतिष्ठानमा काम गर्ने कर्मचारीहरू बीच पनि द्वन्द सृजना गरेको र निजको सुरुवा यस प्रतिष्ठान र म उपकुलपति समेतले नगरेको हुँदा उक्त रिट जारी हुनु हुँदैन। निवेदक स्वास्थ्य सेवा अन्तर्गतको कर्मचारी भएकोले स्वास्थ्य सेवा ऐन, २०५३ (संशोधित) को दफा २०, २१ र स्वास्थ्य सेवा नियमावली, २०५५ (संशोधित) को दफा ३१(ग), ३५ मा रहेको व्यवस्था अनुसार निजको मिति २०६३।१२।१९ को निर्णय अनुसार शुक्रराज ट्रॉपिकल तथा सुरुवा रोग अस्पताल टेकुबाट वीर अस्पतालमा सुरुवा भएको र मिति २०७०।६।४ को निर्णय अनुसार यस वीर अस्पतालबाट पुनः जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय गोरखा सुरुवा भएको हुँदा उक्त रिट खारेज गरि पाउँ भन्ने चिकित्सा विज्ञान राष्ट्रिय प्रतिष्ठान वीर अस्पतालको लिखित जवाफ।

निवेदक चिकित्सा विज्ञान राष्ट्रिय प्रतिष्ठान ऐन, २०६३ को दफा ३४ बमोजिम प्रतिष्ठानका कर्मचारी कायम भएको औपचारिक आधार नै प्रस्तुत हुन नसकेको भन्ने जिकिर प्रतिष्ठानको रहेको परिप्रेक्ष्यमा मागबमोजिम अन्तरिम आदेश जारी गरी रहनु पर्ने अवस्था नदेखिएको र मिति २०७०।७।८ को यस अदालतको आदेशलाई निरन्तरता दिइरहनु पर्ने अवस्था देखिएन भन्ने यस अदालतको मिति २०७०।८।२५ को आदेश।

नियम बमोजिम पेश हुन आएको प्रस्तुत रिट निवेदनमा निवेदक तर्फबाट उपस्थित विद्वान अधिवक्ताहरु श्री सुनिलरञ्जन सिंह, श्री अरविन्दकुमार सिंह र श्री धिरेन्द्रकुमार शाहले नेपाल स्वास्थ्य सेवा छैठौं र सातौं तहका कर्मचारीको हकमा सम्बन्धित विभागीय महानिर्देशक वा निर्देशकले मात्रै सुरुवा गर्न पाउनेमा अधिकारै नभएको मन्त्रालयको सचिवले छैठौं तहका निवेदकलाई सुरुवा गरेको कार्य कानून विपरीत छ। कानून विपरीत भएको सुरुवा उत्प्रेषणको आदेशद्वारा बदर गरी पाउँ भन्ने बहस प्रस्तुत गर्नु भयो।

विपक्षी तर्फबाट उपस्थित विद्वान सहन्यायाधिवक्ता श्री रेवतीराज त्रिपाठी र विद्वान अधिवक्ता श्री पूर्णिमा गुरागाईंले नेपाल सरकारले जुनसुकै कर्मचारीलाई सुरुवा गर्न सक्छ। तल्लो निकायलाई भएको सुरुवा गर्ने अधिकारमा माथिल्लो निकायले सुरुवा गर्न नमिल्ने होइन। निवेदकलाई अधिकारप्राप्त अधिकारीले नै सुरुवा गरेकोले निवेदकको हक अधिकार हनन नभएको हुँदा रिट खारेज हुनु पर्दछ भन्ने बहस सुनी रिट निवेदन सहितको मिसिल अध्ययन गरियो।

अब निवेदकको माग बमोजिमको आदेश जारी गर्नु पर्ने हो होइन सोही विषयमा निर्णय दिनु पर्ने देखियो।

निर्णयतर्फ विचार गर्दा रिट निवेदक स्वास्थ्य सेवा ऐन, २०५३ तथा स्वास्थ्य सेवा नियमावली, २०५५ बमोजिम नियुक्ति भएका कर्मचारी भएको देखिन्छ। त्यस्ता कर्मचारीको हकमा नेपाल स्वास्थ्य सेवा ऐन, २०५३ र स्वास्थ्य सेवा नियमावली, २०५५ नै लागू हुन्छ। रिट निवेदकको निवेदन व्यहोराबाट समेत निज शुक्रराज ट्रपिकल तथा सुरुवा रोग अस्पताल टेकुबाट मिति २०६३।१२।१९ को निर्णयानुसार वीर अस्पताल काठमाडौंमा सुरुवा भै आएको देखिन्छ। स्वास्थ्य सेवा नियमावली, २०५५ को नियम ३१ खण्ड (ग) बमोजिम कर्मचारीको सुरुवा गर्दा स्वास्थ्य सेवा ऐन, २०५३ को दफा २१ को अधीनमा रही अधिकृत तहका कर्मचारीलाई एउटै कार्यालयको एउटै पदमा साधारणतया पाँच वर्ष भन्दा बढी नराख्ने गरी सुरुवाको आधार तोकिएको छ। सो बमोजिम निज एउटै कार्यालय वीर अस्पतालमा बस्न पाउने सेवा अवधि समेत बाँकी रहेको देखिएन। बस्न पाउने अवधि पूरा भएकै देखिन्छ। जसबाट निवेदकलाई कानून बमोजिम सुरुवा गर्न सक्ने अवधि बाँकी रहेको र सो भन्दा अगावै सुरुवा गरेको अवस्था पनि देखिएन।

रिट निवेदकको सुरुवाको सम्बन्धमा वीर अस्पतालले मिति २०७०।५।२५ मा स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको सचिवलाई लेखेको पत्रमा यस अस्पतालमा कार्यरत ल्या.टे. (छैठौं) शोभाचन्द्र मिश्रले कार्यालय समयमा नआउने आएपनि विभागीय प्रमुखले लिएको आफ्नो जिम्मेवारीको काममा लापरवाही गरी कार्यालयको काम गर्ने वातावरणमा समेत असर पर्न गएको भनी सम्बन्धित विभागीय प्रमुखबाट समेत पटक पटक लेखी आएकोले निजलाई यस अस्पतालबाट अन्यत्र काज वा सुरुवा गर्ने व्यवस्था मिलाई दिन अनुरोध गरी पत्राचार गरेको देखिन आयो। त्यसैगरी निर्वाचन आयोगबाट मिति २०७०।६।४ मा रिट निवेदकलाई सुरुवा गर्न सहमति प्रदान भएको समेत देखियो। सोही आधारमा स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय सचिव स्तरको मिति २०७०।६।१८ को निर्णयानुसार निजको वीर अस्पताल काठमाडौँबाट जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय गोरखा सुरुवा भएको देखिन्छ।

छैठौं र सातौं तहका कर्मचारीको हकमा सम्बन्धित विभागीय महानिर्देशक वा निर्देशकले मात्रै सुरुवा गर्न पाउनेमा सचिव स्तरबाट सुरुवा गर्न पाउने हो वा होइन भन्ने सम्बन्धमा विचार गर्दा कानूनद्वारा तोकिएको निकाय वा पदाधिकारीलाई भएको सुरुवा गर्ने अधिकार तल्लो निकायलाई भएकोमा माथिल्लो निकायले प्रयोग गर्ने नमिल्ने भनी व्याख्या गर्न मिल्दैन। विधायिकाको मनसाय सुरुवा गर्दा माथिल्लो निकायका पदाधिकारीलाई भएको सुरुवा गर्ने अधिकार सो भन्दा तल्लो निकाय तथा पदाधिकारीले प्रयोग नगरुन भन्ने हो। तर जुन निकाय वा पदाधिकारीलाई सुरुवा गर्ने अधिकार तोकिएको छ सो निकाय वा पदाधिकारीलाई भएको सुरुवा गर्ने अधिकारले तोकिएको निकाय वा पदाधिकारी भन्दा माथिल्लो निकायको सुरुवा गर्न सक्ने अधिकारलाई संकुचित गरेको अवस्था होइन। त्यसरी संकुचित गरिएमा तल्लो निकायबाट भए गरेको अनियमिततालाई माथिल्लो निकायले उचित तवरबाट नियन्त्रण गर्न सक्ने अवस्था समेत आउँदैन। माथिल्लो निकाय तथा पदाधिकारीले गरेको त्यस्तो सुरुवालाई मान्यता नदिने हो भने न्याय र कानूनको मर्म प्रतिकूल हुन जान्छ।

रिट निवेदक छैठौं तहका कर्मचारी भएको र वीर अस्पतालका निर्देशककै हस्ताक्षर भई मिति २०७०।५।२५ मा स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको सचिवलाई लेखेको पत्रमा रिट निवेदकलाई अस्पतालबाट अन्यत्र काज वा सुरुवा गर्ने व्यवस्था मिलाई

दिन अनुरोध गरी पत्राचार भएको समेत छ। सोही अधिकारप्राप्त अधिकारीबाट भएको पत्राचार बमोजिम अधिकार प्राप्त मन्त्रालयका सचिव स्तरबाट सुरुवा गरेको अवस्था हुँदा तोकिएको पदाधिकारी भन्दा माथिल्लो अधिकार प्राप्त अधिकारी (स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयका सचिव) बाट भएको सुरुवालाई रिट निवेदकको माग बमोजिम उत्प्रेषणको आदेशद्वारा बदर गर्नु पर्ने र परमादेशको आदेश जारी गर्नु पर्ने देखिएन। प्रस्तुत रिट निवेदन खारेज हुने ठहर्छ। दायरीको लगत कट्टा गरी मिसिल नियमानुसार बुझाई दिनु।

न्यायाधीश

उक्त रायमा मेरो सहमति छ।

न्यायाधीश

इजलास अधिकृतः- गेहेन्द्रराज रेग्मी

कम्प्युटर टाइपः- प्रेमबहादुर थापा

इति सम्बत २०७१ साल फागुन महिना १३ गते रोज ४ शुभम् ----- ।